[2019] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.1153

1. ਭਾਰਤ ਸੰਘ

2. ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ (ਕੋਫੇਪੋਸਾ), ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ

ਬਨਾਮ

ਡਿੰਪਲ ਹੈਪੀ ਧੱਕੜ

(2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1064)

ਜੁਲਾਈ 18, 2019

[ਆਰ. ਭਾਨੁਮਤੀ ਅਤੇ ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974 – ਧਾਰਾ 3 - ਕਸਟਮ ਐਕਟ, 1962 – ਧਾਰਾ 135,108 - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਮਾਮਲਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਯੂਏਈ ਤੋਂ ਭਾਰਤ 3300 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰ ਵਾਲੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ - ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 135 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਕੋਫੇਪੋਸਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਿਤੀ 21.05.2019 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ " COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ" ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 21 (ਕਰਨਯੋਗ ਦਾ ਭਾਗ-1) ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 9 (ਨਾ ਕਰਨਯੋਗ ਦਾ ਭਾਗ-2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ COFEPOSA

ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 20.05.2019 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.05.2019 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਰਥਾਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਥਾਤ ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹੁਣ ਤੱਕ "COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਨ 'ਤੇ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ" ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974 – ਧਾਰਾ 3 – ਅਪੀਲਕਰਤਾ- ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ – ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ - ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ (COFEPOSA) ਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉੱਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਸੀ ਕੋਫੇਪੋਸਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ: (i) ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ; (ii ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ - ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ,ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਜੇਕਰ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ - ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ - ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਜਿਊਲਰੀ ਆਊਟਲੇਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ: 1. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974 (COFEPOSA) ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ

ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ . . . " ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ। COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(5) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮੌਕਾ....", ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 19] [1169-ਸੀ-ਈ]

2. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਿਤੀ 20.05.2019 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.05. 2019 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਯਾਨੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਵ ਮਿਤੀ 18. 05. 2019 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 2364 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 15 ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 20.05.2019 ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਨੂੰ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਕਾਪੀਆਂ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 21] [1170- ਸੀ-ਐਫ]

3. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਭਾਵ 21.05.2019 ਅਤੇ 22.05.2019 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰੀ ਪਾਸੂ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 24] [1171-ਸੀ-ਈ]

4. "COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ" ਸਿਰਫ ਕੋਫੇਪੋਸਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ "ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ, ਸੰਚਾਰ / ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ" ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਰਗੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 26] [1171- ਜੀ-ਐਚ; 1172- ਏ]

5. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30] [1173- ਸੀ]

6. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: - (i) ਕਿ ਕੈਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ; (ii) ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਨਜ਼ਰਬੰਦ" ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ"। ਪਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ

ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਉੱਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 35] [1175- ਡੀ- ਜੀ]

7. ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਿ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਿ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕੈਦੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਕੈਦੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਈ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦੇ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਮਰੂਨੀਸਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੰਬਰ 24 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੈਰਾ 37][1176- ਬੀ-ਈ]

ਸੋਫੀਆ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਭਾਮ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1999) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 593 [1999] 1 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 421**; ਇਚੂ ਦੇਵੀ ਚੋਰਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 531: [1981] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 640;** ਮਹਿਦੀ ਮੁਹੰਮਦ ਜੌਂਦੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1981) 2**

ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358; ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1999) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 228: [1999] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 706**; ਸੇਂਥਾਮਿਲਸੇਲਵੀ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2006) 5 ਐਸ.ਸੀ. ਸੀ. 676: [2006]** 3 Suppl. **ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.** 24;ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (**2005) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 276: [2005] 4 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 17**; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਊਰਾਓ ਪੰਜਾਬਰਾਓ ਗਵਾਂਡੇ **(2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 613: [2008] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 967 - ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ **(1981) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 562;** ਐਨਾ ਕੈਰੇਲੀਨਾ ਡਿਸੂਜ਼ਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1981 ਐਸ.ਸੀ. 1620 - ਅਣਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ**।

ਕਮਰੁਨਨਿਸਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1991) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 128 : [1990] 1 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 457**; ਰੇਖਾ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2011) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 244: [2011] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 740**; ਕਮਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਈਸ਼ਵਰਦਾਸ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1995) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 51: [1995] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 279**; ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 57;** ਕਮਰੁਨਨਿਸਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1991) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 128: [1990] 1 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 457;** ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਪਾਲ ਮਨੀਕਮ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2003) 8 ਐਸਸੀਸੀ 342: [2003] 4 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 618**; ਹੁਇਡਰੋਮ ਕੋਨੁੰਗਜਾਓ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਨੀਪੁਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2012) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 181: [2012] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1173**; ਧਰਮਿੰਦਰ ਸੁਗਨਚੰਦ ਚੇਲਾਵਤ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1990) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 746: [1990] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 303;** ਵੀਰਾਮਨੀ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ **(1994) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 337 : [1994] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 616 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ**।

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹਵਾਲਾ</u>

[1990] 1 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 457	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ	ਪੈਰਾ 8
[2011] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 740	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ	ਪੈਰਾ 10
(1981) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 562	ਅਣਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ	ਪੈਰਾ 16
ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1981 ਐਸ.ਸੀ. 1620	ਅਣਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ	ਪੈਰਾ 16
[1995] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 279	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ	ਪੈਰਾ 16
1999] 1 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 421	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 20
[1981] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 640	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 20
[1999] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 706	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 20
(1981) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 22
(1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 57	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ	ਪੈਰਾ 29
[1990] 1 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 457	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ	ਪੈਰਾ 31
[2003] 4 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 618	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ	ਪੈਰਾ 32
[2012] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1173	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ	ਪੈਰਾ 33
[1990] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 303	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ	ਪੈਰਾ 33
[1994] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 616	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ	ਪੈਰਾ 34
[2006] 3 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 24	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 36
[2005] 4 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 17	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 41
[2008] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 967	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 42

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1064

ਮਿਤੀ 25.06. 2019 ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2844 ਵਿੱਚ।
ਨਾਲ
2019 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1066, 1067, 1065

ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਵਿਕਰਮ ਚੌਧਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਨੂ ਤਮਟਾ, ਰਜਤ ਨਾਇਰ, ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰਬਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰੁਣਾ ਪਾਈ, ਕਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਰਾਜੀਵ ਰੰਜਨ, ਸ਼ਾਂਤਨੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਬੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੌਰਭ ਕਿਰਪਾਲ, ਸੰਜੇ ਅਗਰਵਾਲ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਬੱਤਰਾ, ਵਤਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਾਰਥਕ ਸਚਦੇਵ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਸੇਠੀ, ਗੌਤਮ ਅਵਸਥੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਆਰ. ਭਾਨੁਮਤੀ, ਜੇ. ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2019 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (Crl.) ਨੰਬਰ 2843 ਅਤੇ 2844 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 17.05. 2019 ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ- ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ 2019 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 5459 ਅਤੇ 5460 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਣ। ਰੋਕ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ-ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ

ਸਾਹਮਣੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (Crl.) ਨੰਬਰ 5396 ਅਤੇ 2019 ਦੇ 5408 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 2803. 2019 ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਹਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹੌਂਡਾ ਐਕਟਿਵਾ ਸਕੂਟਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੌਂਡਾ ਸਿਟੀ ਕਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇੰਟਰਸੈਪਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਅਬਦੁਲ ਅਹਦ ਜ਼ਰੋਦਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁਲ ਅਹਦ ਸਨ ਜੋ ਜ਼ਰੋਦਰਵਾਲਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ। ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ 24.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਸਰਕੂਲਰ ਡਿਸਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ 75 ਕਿਲੋ ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 110 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਅਤੇ 1.81 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ਼ੋਏਬ ਜ਼ਰੋਦਰਵਾਲਾ, ਅਬਦੁਲ ਅਹਦ ਜ਼ਰੋਦਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁਲ ਅਹਦ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦ-ਨਿਸਾਰ ਪਲਾਥੁਕਾਡਾਵਿਲ ਅਲੀਅਰ ਤੋਂ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

4. 2018 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (Crl.No.) 5408 ਵਿੱਚ ਤੱਥ: ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ- ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਿਸਾਰ ਪਲਾਥੁਕਾਡਾਵਿਲ ਅਲੀਅਰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰਨ-ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੰਗਠਿਤ ਤਸਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮਾਸਟਰਮਾਈਂਡ ਹੈ ਅਤੇ 2016 ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਧਾਤੂ ਸਕ੍ਰੈਪ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲਪੇਸ਼ ਨੰਦਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਦੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਅਲ ਰਮਜ਼ ਮੈਟਲ

ਸਕ੍ਰੈਪ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਬਲਿਊ ਸੀ ਮੈਟਲ ਐਫ.ਜੇਡ.ਈ. ਨੂੰ ਫਲੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਲਈ ਕਾਰਗੋ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਨੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਰਕਮ ਹਵਾਲਾ ਰਾਹੀਂ ਦੁਬਈ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਨੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ 2016 ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 3300 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 1000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਤਸਕਰੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮਾਸਟਰਮਾਈਂਡ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਦੇਤੇਨੂ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਨੂੰ 31. 03. 2019 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 135 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. **2019 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (Crl.No.) 5396 ਵਿੱਚ ਤੱਥ:** ਹੈਪੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਧਾਕੜ ਬੁਲੀਅਨ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਫਰਮ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਿਊਲਰ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੈਪੀ ਧਾਕੜ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਤੋਂ ਸੋਨਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੋਏਬ ਜ਼ਰੋਦਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਜਿਗਨੇਸ਼ ਸੋਲੰਕੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ। ਦੇਤੇਨੂ ਹੈਪੀ ਧਾਕੜ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਨੂੰ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਸੋਨੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੁਕਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਕਸਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦੇ ਤਸਕਰੀ ਵਾਲੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਕੁੱਲ 110 ਕਿਲੋ ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਨੇ ਦੇ 31 ਟੁਕੜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਭਾਰ 20.4 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਅਤੇ 11.5 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਛੜਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ 10.21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, 28 ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਹੈ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 28.53 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 44.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੇਹਿਸਾਬੀ ਨਕਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹੈਪੀ ਧਾਕੜ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸੋਨਾ ਰੱਖਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮਿਤੀ 29.03.2019 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੈਪੀ ਢਾਕੜ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 20.4 ਕਿਲੋ ਸੋਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 11.5 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਸੋਨਾ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਰਾਹੀਂ ਇੱਥੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਦੇਤੇਨੂ ਹੈਪੀ ਧਾਕੜ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 29.03.2019 ਨੂੰ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 135 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ- ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ(COFEPOSA) ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੇ ਸੋਨੇ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉੱਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974(COFEPOSA) ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ। ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ 18.05. 2019 ਅਤੇ 22. 05. 2019. ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

7. ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ

04.06.2019 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ (COFEPOSA) ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

8. ਮਿਤੀ 25.06.2019 ਦੇ ਅਪ੍ਰਚਲਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮਰੂਨਿਸਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1991) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 128** ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(5) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਅਤੇ 22(5) ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

9. ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਜਨਰਲ - ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 18.05.201 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 2364 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮਿਤੀ 21.05.2019 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.05.2019 ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 21 (ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 9 (ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੁਲਾਈ 2001 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2007 ਤੱਕ COFEPOSAਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ ਸਿਰਫ ਕੋਫੇਪੋਸਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਖੁਦ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ/ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੋਫੇਪੋਸਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ

ਜੁਲਾਈ 2018 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ 3300 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੋਨਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ।

10. ਕੈਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕਮਰੂਨਿਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 2364 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੇਖਾ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 5 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.** 244 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ

ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(5) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ "COFEPOSA" ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ" ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:-

(i) ਕੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 22(5) ਅਤੇ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ?

(ii) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ?

12. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ 3300 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੋਨੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤਸਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਨੂੰ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮਾਸਟਰਮਾਈਂਡ ਅਤੇ ਸਰਗਨਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦੇਤੇਨੂ ਹੈਪੀ ਧਾਕੜ ਨੇ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਤਸਕਰੀ ਵਾਲਾ ਸੋਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁੱਟ ਕੇ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 29.03.2019 ਨੂੰ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 135 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 2364 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 15 ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮਿਤੀ 21.05.2019 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਧਾਰ 18.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਗਭਗ 2364 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮਿਤੀ 21.05.2019 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.05.2019 ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

13. ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮਿਤੀ20.05.2019 ਅਤੇ ਮਿਤੀ22.05.2019 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 17.05.2019 ਦੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਿਤੀ18.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ

ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ COFEPOSA ਐਕਟ, 1974 ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"9. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

10. ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਾਵ ਸ਼੍ਰੀ ਹੈਪੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਧਾਕੜ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ]।

14. "COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ" ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 21 ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ,

ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਗ -ਬੀ ਵਿੱਚ “COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ” ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 9 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ" ਅਤੇ ਭਾਗ -ਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 9 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ "COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ" ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 21 ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 9 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ "ਕੋਫੇਪੋਸਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ" ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੋ:-

"COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ

A. Do's

.....

21. ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

B. ਕੀ ਨਾ ਕਰੋ

.....

9. ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਆਧਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

15. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਏ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2/1996, 4/1996, 824/1995 ਅਤੇ 690/1996 ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

16. ਆਪਣੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (**1981) 4**

ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 562 ਅਤੇ ਐਨਾ ਕੈਰੇਲੀਨਾ ਡਿਸੂਜ਼ਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1981 ਐਸ.ਸੀ. 1620** ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਮਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਈਸ਼ਵਰਦਾਸ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ **(1995) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 51** ਤੇ ਸਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੁਝ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ "ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ" ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

17. ਵੀਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 09.10.1980 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮਿਤੀ 01.11.1980 ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 05.11.1980 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

" 1. . . . ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 1 ਨਵੰਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮਿਤੀ 5 ਨਵੰਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੈਦੀ ਨੇ ਮਿਤੀ 13 ਨਵੰਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮਿਤੀ 13 ਦਸੰਬਰ, 1980 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਚੂ ਦੇਵੀ

ਚੋਰਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 531 ਅਤੇ ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਸੋਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 544 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਕ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 22(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਮਾ ਅੰਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਵੀ ਸੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

18. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਭਾਵ ਐਨਾ ਕੈਰੇਲੀਨਾ ਡਿਸੂਜ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਡੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 22 (5) ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਧਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (i) ਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼

ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ (ii) ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਿਰਭਰ ਫੈਸਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

19. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1974 (COFEPOSA) ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। COFEPOSA ਐਕਟ, 1974 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ-

3. ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

.....

1) + (2. . ....

3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 22 ਦੀ ਖੰਡ (5) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। [ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ]।

COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਲਈ। "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ. . ., ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ। COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 22 (5) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ "... ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮੌਕਾ .....", ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨਾ ਦੇਣਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

20. ਸੋਫੀਆ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਭਾਮ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜ **(1999) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 593** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ " ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਨੁਛੇਦ 22 (5) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਫਲਸਫਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਚੂ ਦੇਵੀ ਚੋਰਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 531** ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 22 ਦੇ ਖੰਡ (5) ਅਤੇ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜ ਜਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। "ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ" ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ" ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ (ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ

ਹੋਰ (1999) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 228]। COFEPOSA ਐਕਟ, 1974 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (3) ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 22 ਦੇ ਖੰਡ (5) ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

21. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 18.05. 2019 ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 20.05.2019 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.05.2019 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਜੋ ਕਿ 18.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (3) ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 2364 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 15 ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 21.05.2019 ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਪੀਆਂ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

22. ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ

ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਮਹਿਦੀ ਮੁਹੰਮਦ ਜੌਦੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1981) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 358 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ, ਨੂੰ ਕੋਫੇਪੋਸਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਛੇਦ 22 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

23. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ **(1999) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 228** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਤੀ 20.05.2019 ਤੋਂ ਮਿਤੀ 22.05.2019 ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

24. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 18.05.2019 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਿਤੀ 21.05.2019 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.05.2019 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। *ਪਰੀ ਪਾਸੂ* ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ COFEPOSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (3) ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

25. ਜੁਲਾਈ 2001 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2007 ਤੱਕ COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਫੇਪੋਸਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 21 ਭਾਗ ਏ ਅਤੇ ਗਾਈਡਲਾਈਨ ਨੰਬਰ 9 (COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨਗੇ।

26. "COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ" ਸਿਰਫ COFEPOSA ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ "ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਚਾਰ/ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ" ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਰਗੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

27. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਕੈਦੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕੀ ਹੈ। ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਮਰੁਨਿਸਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ 'ਚ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾਂ ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ 'ਚ ਇਕ ਹੋਰ ਕੈਦੀ ਡਿੰਪਲ ਹੈਪੀ ਧਾਕੜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

28. ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਾਫ਼ੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਜੋ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਮਰੁਨਿਸਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੋਕਥਾਮ ਸਬੰਧੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

29. ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਤੀ 20.05.2019 ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜੋ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਤਸਕਰੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਸਕਰੀ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ **ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1988) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 57** ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ।

30. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

31. ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਾਰੂਨਿਸਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1991) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 128** ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

13. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (1) ਜੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ (2) ਜੇ ਉਸ ਕੋਲ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ (a) ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ (b) ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ (3) ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਯਾਦਵ (1985) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 232 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਰੋਕਥਾਮ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

32. ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਪਾਲ ਮਨੀਕਮ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2003) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 342** ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ-

" 14. . . . . . ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਉਸ ਦੀ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰੋਕਥਾਮਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। <u>ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਤੱਥ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।</u> (ਦੇਖੋ ਐਨ. ਮੀਰਾ ਰਾਣੀ ਬਨਾਮ

ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ 1989) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 418 ਅਤੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਸੁਗਨਚੰਦ ਚੇਲਾਵਤ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1990 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 746) । ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਕਮਰੂਨਿਸਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1991) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 128 ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗਿਆ ਸੀ।.... "**[ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ]**

33. ਕੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਇਡਰੋਮ ਕੋਨੁੰਗਜਾਓ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਣੀਪੁਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2012) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 181** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਸੁਗਨਚੰਦ ਚੇਲਾਵਤ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1990) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 746** ਸਮੇਤ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਜੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਓ।

34. ਵੀਰਮਨੀ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ (1994) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 337 ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

"6. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਕੋਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੈਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ

ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

35. ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 17.05. 2019 ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੋ: - i) ਕਿ ਕੈਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ (ii) ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ" ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਨਜ਼ਰਬੰਦ" ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈਪੀ ਧਾਕੜ ਅਤੇ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਉੱਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ।

36. ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸੇਂਥਾਮਿਲਸੇਲਵੀ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 676 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ

ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

37. ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਿ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਿ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀਅਰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਦਤਨ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਚ ਹੈਪੀ ਧਾਕੜ ਨੇ ਸੋਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੂਲ ਦੇ ਤਸਕਰੀ ਵਾਲੇ ਸੋਨੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਈ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਚ ਨਿਭਾਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਸਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਮਰੂਨੀਸਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੰਬਰ 24 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

38. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 24 (ਕਰਨ ਯੋਗ ਦਾ ਭਾਗ A) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨੀ

ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਸੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

39. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 1ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। PD- 12001/ 34/ 2019- COFEPOSA ਮਿਤੀ 01. 07. 2019 ਵਿੱਚ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਜਾਲਾਨ (ਕੋਲਕਾਤਾ) ਦੇ ਖਿਲਾਫCOFEPOSA ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ- ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ (COFEPOSA) ਨੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 01 07. 2019 ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੁਪਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

40. ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

41. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2005) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 276** ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

8. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਆਦਿ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਥਾਮ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਥਾਮ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ।

42. ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਊਰਾਓ ਪੰਜਾਬਰਾਓ ਗਵਾਂਡੇ (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 613 ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"36. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਲੋੜ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਸਨ। ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ।

37. ਰੋਕਥਾਮ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲਤਾ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੋਕਥਾਮ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ- ਇੱਕ ਨਾਖੁਸ਼ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏ. ਕੇ. ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ 1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 271, ਭੂਤ ਨਾਥ ਮੇਟੇ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1974) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 645, ਪੱਛਮ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਡੇ (1972) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 199 ਅਤੇ ਏ.ਡੀ.ਐਮ. ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵਕਾਂਤ ਸ਼ੁਕਲਾ (1976) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 521)"।

[ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ]

43. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ" ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 2018 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 3396 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਭਾਰਤ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਉਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇੱਕ ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੁਕਾਅ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

44. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮਿਤੀ 2506. 2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2019 ਦੀ W.P. (Crl.) Nos. 2843 ਅਤੇ 2844 ਤਹਿਤ ਹੈਪੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਧਾਕੜ ਅਤੇ ਨਿਸਾਰ ਪਲਾਥੁਕਾਡਾਵਿਲ ਅਲੀਅਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ

ਵਜੋਂ ਕੈਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi